

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennytte forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Æfterretninger
om
Randers Lærde Skole
for
Skoleaaret 1852 - 53.

Af
Dr. C. A. Thortsen,
Professor og Skolens Rector.

Indbydelseskrift
til
den offentlige Examens i Randers Lærde Skole
i Juli 1853.

Randers.

Trykt hos J. M. Glænghoff.

Statens pædagogiske Studiesamling
København V.

Førige Aar, da Efterretningerne om Nanders lærde Skole blev udgivne, var Disciplenes Aantal 65. Deels ved det nye Skoleaars Begyndelse, deels i Løbet af samme blev 15 Disciple optagne, nemlig: F. V. Viberg, J. Stockholm, M. Mathanson, C. A. Arffmann, A. T. Arffmann, P. Baumann, W. F. Asmussen, D. Jessen, W. C. Klein, S. Oppenheim, M. E. L. Faber, E. Grønvaldt, T. A. Westermann, F. C. L. B. Larsen, A. H. W. Sørensen. Følgende 11 Disciple udmeldtes: P. E. S. Nyegaard, W. F. Hassager, L. F. Bjerg, J. Danielsen, S. M. Vallentin, J. Borup, M. F. H. Ingwerslev, D. Daugaard, W. C. Sørensen, J. S. Arffmann, M. N. Nellemann. Disciplenes Aantal er altsaa for Tiden 69, hvilke efter den for Mai Maaned afholdte Censur var saaledes ordnede:

VII Classe.

1. Hans Christian Ørsted Køster, en Son af Apotheker S. L. Køster, R. af D., borgerlig Raadmand i Nanders.
2. Carl Christian Leopold Gether Budde, en Son af Probst C. Budde, Sognepræst til Borglum, Veiby og Furreby i Falborg Stift.
3. Holger Christian Georg Rosenkrantz, en Son af Høfjægermester og Lehnsbaren H. H. Rosenkrantz, Stamherre til Rosenholm.

4. Lauritz Bruun, en Søn af afdøde Pastor B. Bruun, Sogneprest til Bjerregård, Nalum og Tanum i Viborg Stift.
5. Johan Ernst Nicolai Schønau Bruhn, en Søn af Proprietair E. Bruhn paa Nyberg.
6. Sophus Seavenius Nellemann, en Søn af Proprietair L. Nellemann til Allingstøvgaard.
7. Vilhelm Ferdinand Borup, en Søn af Kjøbmand J. C. Borup i Randers.
8. Ludvig Christen Borup, Broder til Nr. 7.
9. Henrik Christian Georg Eilemann, en Søn af Pastor J. G. Eilemann, Sogneprest til Knebel og Noelse i Marhuus Stift.
10. Claus Christian Poulsen, en Søn af Gaardmand Poul Andersen i Enstlev i Marhuus Stift.
11. Niels Christian Borberg, en Søn af Tobaksfabriqueur J. Borberg i Randers.
12. Theodor Hans Gram Julius Bechmann, en Søn af Pastor N. C. Bechmann, Sogneprest til Hundstrup, Østerild og Hjerdemaal i Nalborg Stift.
13. Niels Christian Glud, en Søn af Pastor H. J. Glud, Sogneprest til Jeberg og Lyby i Viborg Stift.

VI Classe.

1. Søren Nasmussen Østenfeld, en Søn af Møller N. Østenfeld i Skjørring Mølle.
2. Frederik Vilhelm Viberg, en Søn af Pastor S. B. Viberg, Sogneprest til Narslev og Hørning i Marhuus Stift.
3. Sophus Lauritz Henrik Chr. Julius Smith, en Søn af Proprietair J. F. Smith paa Frederiks dal ved Randers.
4. Nasmus Daugaard, en Søn af afdøde Districtslæge, Bataillonskirurg N. Daugaard i Slænderborg.

5. Anders Sørensen, en Søn af Selveiergaardmand Søren Andersen i Heiring i Viborg Stift.
6. Nicolai Severin Baumann, en Søn af afdøde Pastor P. H. B. Baumann, Sogneprest til Hedensted og Store Dalby i Marhuus Stift.

V Classe.

1. Eberhard Sophus Ehlers, en Søn af afdøde Pastor C. F. Ehlers, Sogneprest til Laurberg og Leerberg i Marhuus Stift.
2. Gustav Isaacsen, en Søn af Kjøbmand M. Isaacsen i Randers.
3. Alfred Joseph Meyer, en Søn af Kjøbmand N. Meyer i Randers.
4. Jean Carl Emil Hermann Schonheyder, en Søn af afdøde Pastor C. F. Schonheyder i Randers.
5. Peter Christian Rosenkrantz, Broder til Mr. 3 i 7de Classe.
6. Jacob Wittus Ingerslev, en Søn af Proprietair L. S. Ingerslev i Randers.
7. Enevold Borch Jacobsen, en Søn af Exam. jur. C. W. Jacobsen, constitueret Branddireiteur i Randers.
8. Søren Christian Baumann, Broder til Mr. 6 i 6te Classe.
9. Niels Harald Emil Larsen, en Søn af ordineret Catechet, Pastor L. P. Larsen i Randers.
10. Theodor Sørensen, en Søn af Consul S. Sørensen, N. af D., Kjøbmand i Hobro.

IV Classe.

1. Alfred Christian Larsen, Broder til Mr. 9 i 5te Classe.
2. Robert Budde, Broder til Mr. 2 i 7de Classe.
3. Bertel Christian Henriksen, en Søn af Pastor

- P. Henriksen, Sogneprest til Gjerrild og Hemmed i Marhuus Stift.
4. Adolph Frederik Elmquist, en Søn af Cancellieraad E. J. J. Elmquist, Byfoged, Politimester og Maadmand i Randers.
 5. Ludvig Jacobsen, Broder til Nr. 7 i 5te Classe.
 6. Peter Anton Mulvad, en Søn af Fuldmægtig H. C. M. Mulvad i Randers.

III Classe.

1. Meyer Jacob Jacoby, en Søn af Kjøbmand J. M. Jacoby i Randers.
2. Anders Hermann Wilhelm Sørensen, en Søn af Toldassistent Sørensen i Randers.
3. Theodor William Folkmar Boggild, en Son af Pastor D. Boggild, Sogneprest til Øster-Belling, Helsstrup og Grensten i Viborg Stift.
4. Anton Julius Baumann, Broder til Nr. 6 i 6te Classe og Nr. 8 i 5te Classe.
5. Frederik Christian Ludvig Bergmann Larsen, en Søn af Overvagtmeester ved 5te Dragonregiment P. Larsen, Dmnd.
6. Christian August Borup, en Søn af Particulier G. Borup i Randers.
7. Holger Nasmus Emil Mygind, en Søn af Pastor H. C. Mygind, Sogneprest til Nandlev og Bjerager i Marhuus Stift.
8. Jens Stockholm, en Søn af Probst Stockholm, N. af D., Sogneprest til Ørsted i Marhuus Stift.
9. Anders Gjedde, en Søn af Kammerraad, Godseier Gjedde til Glomstrup i Ålborg Stift.

II Classe.

1. Hans Christian Marquard Møller, en Søn af

Cand. med. & chir. P. C. Møller, practicinge Læge
i Randers.

2. Sigurd Marcinus Elieser Winther, en Søn af Apotheker J. F. B. Winther i Mariager.
3. Niels Georg Mulvad, Broder til Nr. 6 i 4de Cl.
4. Moritz Nathanson, en Søn af Slagtermester J. Nathanson i Randers.
5. Wilhelm Ludvig Peter Thomsen, en Søn af Kammerraad L. F. Thomsen, Postmester i Randers.
6. Andreas Ingeberti Langhorn, en Søn af Pastor L. O. Langhorn, Sogneprest til Bølum og Solbjerg i Viborg Stift.
7. Andreas Casper Schmidt, en Søn af Kjøbmand N. Schmidt i Randers.
8. Wiggo Benthin, en Søn af Hr. W. H. Benthin i Randers.
9. Bertel Christian Budtz, en Søn af Farver C. Budtz i Randers.
10. Theodor Edvard Arffmann, en Søn af Kjøbmand J. P. Arffmann i Randers.
11. Ludvig Berg, en Søn af Kjøbmand M. Berg i Randers.
12. Hans Georg Faith, en Søn af Lieutenant v. Faith, Eier af Dust Mølle.
13. Carl Ludvig Theodor Westermann, en Søn af Kjøbmand E. C. F. Westermann i Randers, N. af D.

I Classe.

1. Wolf Frederik Asmussen, en Søn af afdøde L. R. Asmussen, Gaardeier i Nygaard.
2. Peter Baumann, Broder til Nr. 6 i 6te Classe, Nr. 8 i 5te Classe og Nr. 4 i 3die Classe.
3. Frederik Johannes Ingerslev, Broder til Nr. 6 i 5te Classe.

4. Sigfrid Oppenheim, en Søn af Kjøbmand M. Oppenheim i Randers.
 5. Vilhelm Gustav Ingerslev, Broder til Nr. 6 i 5te Classe og Nr. 3 i 1ste Classe.
 6. Vilhelm Christian Klein, en Søn af Adjunct ved Randers lærde Skole H. N. P. Klein.
 7. Charles Alfred Arffmann, Broder til Nr. 10 i 2den Classe.
 8. Niels Ernst Lauritz Julius Faber, en Søn af Oberstlieutenant C. F. S. v. Faber, N. af D. og Dbmd.
 9. August Theodor Arffmann, Broder til Nr. 10 i 2den Classe og Nr. 7 i 1ste Classe.
 10. Otto Jessen, en Søn af Hofjægermester og Overførster Jessen, N. af D. og Dbmd.
 11. Theodor August Westermann, Broder til Nr. 13 i 2den Classe.
 12. Eliot Grønvaldt, en Søn af Møller Grønvaldt i Randers.
-

Under 16de Juli 1852 blev den under 9de Juli 1851 constituerede Lærer, Cand. phil. C. Thomsen allernaadigst udnevnt til Adjunct ved Skolen. Fremdeles behagede det H. Majst. Kongen ved allerhøieste Resolution af 13de August s. N. allernaadigst at forflytte Adjunct ved Slagelse lærde Skole C. C. W. Silfverberg i samme Egenstab til Randers lærde Skole. Forrigt er Lærer personalet uforandret.

Hvad Lære fagene's Fordeling angaaer, henvises til den vedhæftede schematiske Oversigt.

I Året 1852 blev, ligesom det forrige Åar, endnu kun første Deel af den anordnede Afgangsexamen afholdt. Følgende Charakterer tildeles de prøvede Disciple:

Schematisk Oversigt over Læresagenes Fordeling ved Nanders lærde Skole i Skoleaaret 1852:53.

Fagene.	7 Cl.	6 Cl.	5 Cl.	4 Cl.	3 Cl.	2 Cl.	1 Cl.	I Alt Timer ugl.	Lærerne.	Fagene.	7 Cl.	6 Cl.	5 Cl.	4 Cl.	3 Cl.	2 Cl.	1 Cl.	Ugentl. Timer i Alt.
Dansk.	2	2	2	2	4	6	6	24	Rector.	Latin.	11	6						17
Latin.	11	9	9	9	9			47	Overlæreren.	Graef.	5	5	5					{ 23
Graef.	5	5	5	5				20		Hist. og Geogr.	3	4	1					
Mythologie.			1					1	Adjunct Dorph.	Hebraef.	4							24
Hebraef.	(A. 2)							(4)		Religion.	2	2	2	2	3	3	4	{ 24
Tydsl.	(B. 2)	3	3	3	4	5	6	21		Dansk.	2							
Fransl.		3	2	3	3	5		16	Adjunct Gundorph.	Latin.		9	9					{ 23
Religion.	2	2	2	2	3	3	4	18		Graef.		5						
Historie og Geographie.	3	4	4	4	4	5	5	29	Adjunct Klein.	Mathematik.	8	4	4	4	4	4	4	32
Kritthæft og Geometrie.	A. 4	4	4	4	4	4	4	32	Adjunct Hansen.	Latin.								{ 23
Naturhistorie.	B. 4									Fransl.	3	2	3					
Naturlære.	3								Adjunct Müller.	Dansk.	2	2	2					{ 24
Skrivning.										Tydsl.	3	3	3	4	5			
Tegning.									Adjunct Broberg.	Dansk.				4				{ 24
										Tydsl.				3	5			
									Adjunct Silfverberg.	Hist. og Geogr.	3	4	4	4	5	5	5	25
										Latin.								
									Adjunct Thomsen.	Naturlære.	3	2	2	2	2	3	3	24
										Naturhistorie.								
										Skrivning.								
I Alt ugentlige Timer	34 (38)	34	34	34	34	34	34	238 *) (242)	Malermester Lindstrøm.	Tegning.								3
									Organist Larsen.	Sang.								4
									Overvagtmeister Storuy.	Gymnastik.								6

*) Hertil kommer 4 Sangtimer og om Sommeren 6 Gymnastiktimer.

Disciplene.	Tydst.	Transl.	Geogra- phy.	Natur- historie.
W. F. Borup	g.	g.	mg.	mg.
J. G. M. S. Bruhn . . .	mg.	mg.	mg.	mg.
H. C. G. Tilemann . . .	g.	g.	mg.	mg.
C. C. Poulsen	mg.	g.	mg.	mg.
N. C. Borberg	g.	g.	mg.	g.
L. C. Borup	g.	g.	g.	mg.
E. H. G. J. Bechmann .	g.	mg.	mg.	mg.
N. C. Glud	mg.	mg.	g.	g.
C. C. L. G. Budde . . .	mg.	mg.	mg.	mg.

Da de forskjellige Dagsdage, for at holde Spørgsmaalet aabent om Manders lærde Skoles mulige Medlæggelse engang i Fremtiden, Nar for Nar have negtet de af Regjeringen foreslaade til en ny Skolebygning nødvendige Pengebeløb, har denne Betænksomhed, foruden de andre store Ulempes, den lange har voldet, endelig i indebærende Skoleaar medført den nye, at et Hjælpelocale har maattet leies i et Nabohus. Undervisningen har da, foruden i de fire egentlige Classevaerelser, været given i Bibliotheket, en lille Stue i øverste og en lille Stue i nederste Etage af det leiede Sted. Hvor byrdefuld Inspectionen i en saaledes adsplittet Skole maa være, behøver ikke at forklares.

I Skolenaret 1852=53 er i de forskjellige Fag læst Følgende:

Dansk.

I Classe: Molbechs Læsebog. Bojesens Grammatik indtil § 47. Holsts Samling af Smaadigte til Udenadlesning. Beskrivning to Gange ugentlig, med enkelte Disciple hver Dag.

II Classe: Molbechs Læsebog. Fabricius's Samling af fædrelandshistoriske Digte. Krossings Schema til dansk Grammatik. Stil to Gange ugentlig: Gjenfortælling, Dictat, Oversættelse.

III Classe: Holsts prosaistiske Læsebog. Bojesens Grammatik. Fabricius's Samling af fædrelandshistoriske Digte (til Udenadslæsning). Stil to Gange ugentlig: Gjenfortælling, Opgaver, Oversættelse.

IV Classe: Holsts Læsebøger. Af den poetiske Deel ere flere Stykker læste udenad. En Stil ugentlig.

V Classe: Holsts Læsebøger. Holbergs „Den politiske Rundstyber“ og „Jean de France“. En Stil ugentlig.

VI Classe: Gwalds „Fiskerne“. Wessels „Kjærlighed uden Stromper“. Dehleenschlegers „Hakon Jarl“, „Palnatoke“ og „Axel og Valborg.“ C. Winthers Omrids af den nordiske Mythologie. En Stil ugentlig.

VII Classe: Thortsens Udsigt over den danske Litteratur §§ 14-19. En Stil hver fjortende Dag.

Latin.

III Classe: Bergs og Møllers Læsebog, S. 1-47. Madvig's Grammatik, Bxiningstørten og §§ 198-200, 202.

IV Classe: Cornelii Nepotis Miltiades, Datames, Epaminondas, Pelopidas, Eumenes, Hamilcar, Hannibal. Madvig's Grammatik, Syntaren indtil 3die Afsnit. Skriftlig Stil to Gange ugentlig; i den sidste Deel af Skoleaaret ogsaa mundtlig Stil efter Ingerslevs Materialier.

V Classe: Caesaris Commentarii de bello Gallico II. V & VI. Ciceronis Orationes IV in Catilinam. Madvig's Grammatik, Syntaren. Skriftlig og mundtlig Stil efter Ingerslevs Materialier. Af og til Extemporalstile.

VI Classe: Livii Hist. II. I & II. Ciceronis Oratio pro lege Manilia. Det Meste af Madvig's Grammatik repe-teret. Stile og Versioner.

VII Classe: *Licü Hist.* I. IV. *Horatii Odar.* II. I-II, Epist. II. I-II. *Virgilii Aeneid.* I. IV. Til Extemporallæsning ere Ciceros og Plinius's Breve benyttede; til mundtlig Oversættelse fra Dansk Bumpys Opgaver. Stile og Versfisioner. Romersk Litteraturhistorie efter Bojesens Haandbog. Af Madvigs Grammatik repeteret Orddannelseslæren og Ordfeiningslæren.

Græsk.

IV Classe: Langes Grammatik, det Vigtigste af Formlæren. Sammes „Materialier“ til S. 35.

V Classe: *Xenophontis Anabasis* I. I. *Homeri Odysseæ* I. IX. Langes Grammatik, Formlæren. Stolls Mythologie.

VI Classe: *Homeri Odyss.* II. VI & VII. *Herodotii hist.* I. III. Langes Grammatik, Syntaxen. Bojesens Antiquiteter, forfra til Athen.

VII Classe: *Homeri Odyss.* II. XIII & XXII. *Herodotii hist.* I. VIII. Tregders Anthologie, S. 31-62. *Xenophontis Memorab.* Soer. I. III. Bojesens Antiquiteter, forfra til Athen. Tregders Litteraturhistorie. — Desuden repeterede det ældre Partie i Classen: *Xenophontis Memorab.* Soer. I. II., *Platonis Apologia* Soer. & Crito, *Homeri Iliad.* II. I, VI, VII.

Hebraisk.

VII Classe A.: Genesis, cc. 1-14. Lindbergs Grammatik.

VII Classe B.: Genesis og de 15 første Psalmer.

Tydske.

I Classe: Niises Lærebog for Begyndere. Hjorts mindre Grammatik (med Undtagelse af de uregelmæssige Verber).

II Classe: Hjorts Lærebog (2den Udg.), S. 1-113. Hjorts mindre Grammatik.

III Classe: Hjorts Læsebog (2den Udg.), S. 113-155, 194-234. Hjorts større Grammatik, Formlæren. Bresemanns Stiløvelser, S. 1-49, mundtlig.

IV Classe: Hjorts Læsebog, S. 219-288. Hjorts Grammatik, Syntaxen. Bresemanns Stiløvelser, S. 48-90, dels mundtlig dels skriftlig.

V Classe: Hjorts Læsebog, S. 312-337, 412-456, 520-584. Hjorts Grammatik. En Stil ugentlig.

VI Classe: Schillers „Wallenstein“. Hjorts Læsebøger, fornemmelig den poetiske Deel, have været afbenyttede til cursorisk Læsning. En Stil ugentlig. Et kort Udtog af Litteraturhistorien efter Hjort.

Franſe.

II Classe: Borrings Manuel indtil S. 120. Af Grammatiken er indøvet, efter dicterede Tabeller, de regelmæssige Verbers samt Hjelpeverbernes Conjugation.

III Classe: Borrings Læsebog for Mellemklasser, S. 1-74 og 234-262. Ævnlig Øvelse i at oversatte fra Bladet. Efter Abrahams's Grammatik det Vigtigste af Formlæren med Undtagelse af de uregelmæssige Verber.

IV Classe: Borrings Læsebog for Mellemklasser, S. 109-143, 151-163, 241-262. Ingerslevs Materialier heelt igjennem undt. § XII. Abrahams's Grammatik, Beiningslæren med Undtagelse af Kjønsreglerne.

V Classe: Borrings Études littéraires, S. 1-20, 222-256, 309-326, 330-342, 348-355, 378-384. Abrahams's Grammatik §§ 1-10 samt Beiningslæren.

VI Classe: Borrings Études littéraires, S. 1-46, 105-148, 173-217, 242-256, 309-325, 406-442. Af Abrahams's Grammatik repeteret §§ 1-10 og Beiningslæren; læst af Syntaxen §§ 159-236. Ævnlig Extemporalsæsning.

Religion.

I Classe: Balles Lærebog, de tre første Capitler samt

6te Capitel til B. Herslebs mindre Bibelhistorie. Endel Psalmer ere lært udenad.

II Classe: Balles Lærebog Cap. 4, 5, 7, 8 samt sidste Hælfdeel af 6te Cap. Herslebs større Bibelhistorie indtil 6te Periode. Endel Psalmer lært udenad.

III Classe: Balles Lærebog, de sex første Capitler. Herslebs Bibelhistorie, 6te, 7de og 8de Periode af det gl. Testamente, og af det nye 1ste Afsnits 1ste, 2den, 3die og en Deel af 4de Periode.

IV Classe: Balles Lærebog med Undtagelse af 6te Capitel. Herslebs Bibelhistorie, 3die, 4de og 5te Afdeling.

V Classe: Fogtmanns Lærebog, Indledningen, 1ste Capitel og 1ste Afsnit af 2det Capitel. Herslebs Bibelhistorie, S. 43 til 4de Afdelings 2det Afsnit.

VI Classe: Fogtmanns Lærebog, §§ 51-62 og 3die Capitel. Herslebs Bibelhistorie.

VII Classe: Fogtmanns Lærebog. Brevet til Galaterne. De Eldre i Classen have tillige repeteret Luce Evangelium.

I alle Classer er Biblen flittig benyttet.

Historie.

I Classe: Den gamle Historie til Noms Keisere, efter Kofoeds fragmentariske Lærebog.

II Classe: Efter samme Lærebog: Middelalderens Historie og den nyere Historie til den franske Revolution.

III Classe: Efter Kofoeds Udtog af Verdenshistorien: den gamle Historie til Noms Keisere.

IV Classe: Efter samme Lærebog: Middelalderens Historie, undtagen Norges og Sverrigs samt Danmarks efter Åar 1241.

V Classe: Efter samme Lærebog: Norges, Sverrigs, Ruslands, Preussens, Polens, Ungarns til 1564, det græske Keiserdommes og Skabernes Historie. Efter Allens Lærebog: Danmarks Historie efter 1660.

VI Classe: Efter Kofoeds Udtog: Schweiz, Italien, Norge, Sverrig, Rusland, Preussen, Polen, Ungarn, Tyrkiet, det græske Keiserdømme, Øraberne.

VII Classe: Efter samme Lærebog: den ældre Historie, Norge, Sverrig, Rusland, Polen, Preussen, Ungarn, Tyrkiet, det græske Keiserdømme, Øraberne, Perserne, Mongolerne, Chineserne. Efter Allens Lærebog: Danmarks Historie fra 1660. — Det ældre Parti af Classen ligeledes det Øvrige saavel af Danmarks Historie som af Verdenshistorien.

Geographie.

I Classe: Efter Welschows Lærebog det Vigtigste af de fem Verdensdeles physiske Geographie.

II Classe: Efter samme Lærebog: Storbritannien og Irland, Spanien, Portugal, Frankrig, Schweiz, Italien, Østerrig, det europæiske Tyrkiet og Grækenland.

III Classe: Efter samme Lærebog: Spanien, Portugal, Frankrig, Schweiz, Italien, det europæiske Tyrkiet og Grækenland.

IV Classe: Efter samme Lærebog: Spanien, Portugal, Frankrig, Schweiz, Italien, Østerrig, det europæiske Tyrkiet og Grækenland.

V Classe: Efter samme Lærebog: Asien, Africa, America og Australien.

VI Classe: Hele samme Lærebog repeteret.

Arithmetik.

I Classe: Regning efter Ursins Regnebog.

II Classe: Regning efter Ursins Regnebog. Bogstavregning.

III Classe: Steens elementaire Arithmetik, §§ 1-51.

IV Classe: Fallesens Lærebog, §§ 1-45 (med Forbigaaelse af det, som tidligere er læst efter Steens Lærebog) og desuden Cap. 9. Repeteret Steens Arithmetik.

V Classe: Fallesens Lærebog, §§ 47-62, 64-70, 102-106.

VI Classe: Samme Lærebog, §§ 71-75. Cap. 8, 10-12. Repeteret Cap. 9, §§ 64-70.

VII Classe A.: Deels efter Fallesens Lærebog, deels uden Lærebog: Logarithmer, exponentielle Ligninger, Rentesregning, Permutationer, Combinationer, Arrangementer, Binomialformlen og Adskilligt af Ligningernes almindelige Theorie.

VII Classe B.: Repeteret det hele arithmetiske Cursus.

Geometrie.

I Classe: Geometrisk Tegning.

II Classe: Geometrisk Tegning

III Classe: Svenningsens Geometrie, §§ 1-95.

IV Classe: Samme Lærebog, §§ 91-168. Repeteret §§ 1-90.

V Classe: Samme Lærebog, §§ 164-274.

VI Classe: Samme Lærebog, §§ 275-332. Repeteret §§ 1-275.

VII Classe A.: Efter samme Lærebog Trigonometrien. Efter Mundts Lærebog Stereometrien indtil § 78. I det sidste Halvaar ere nogle Timer anvendte til den sphæriske Astronomie uden Afbenytelse af nogen Lærebog.

VII Classe B.: Mundts Stereometrie Cap. 3-4. Repeteret den plane Geometrie og Trigonometrie og Stereometrien. Astronomien er læst med Afbenytelse af Olufssens Lærebog.

De fire øverste Classer have ugentlig hjemme udarbeidet en Opgave. Paa Skolen ere de, saavidt Tiden tillod det, gvede i Bogstabregning, Oplosning af Ligninger og Brugen af Logarithmetabeller (Balandes).

Naturhistorie.

I Classe: Efter Stroms naturhistoriske Lærebog: Pattedyrene.

II Classe: Efter Bramsens og Drejers Lærebog i Zoologie og Botanik: Pattedyrene og første Afdeling af Fuglene, S. 16-61.

III Classe: Efter samme Bog: 2den Afdeling af Fuglene, Krybdyrene, Fiskene og Insectorne, S. 61-109.

IV Classe: Efter samme Bog: Leddyrene fra de aarevingede, Bløddyrene og de første 10 Paragrapher af Plantelivet, S. 100-159.

V Classe: Efter samme Bog: Planteriget, S. 148-207.

VI Classe: Repeteret samme Bog og læst et kort Udtog af Mineralogen.

Naturlære.

VII Classe: Petersens: Naturlærerens Chemiske Deel.

Beneficerne ved Skolen have i indehørende Skoleaar været saaledes fordelede:

1) Mellemste Stipendium, 35 Rbd., tillagdes Disciplene S. S. Nellemann, L. Bruun, J. G. M. S. Bruhn, C. C. Poulsen, N. C. Glud, S. N. Østenfeld, A. C. Larsen. Alt at opfælge.

2) Laveste Stipendium, 20 Rbd., tillagdes Disciplene N. Sørensen, N. S. Baumann, G. S. Ehlers, J. C. C. H. Schönheyder. Alt at opfælge.

3) Fri Undervisning bevilgedes Disciplene C. C. L. G. Budde, T. H. G. J. Behmann, H. C. G. Tillemann, S. L. H. C. J. Smith, N. Daugaard, F. W. Viberg, G. Isaacsen, P. S. Baumann, N. H. G. Larsen, B. C. Henriksen, P. N. Mulvad, T. B. F. Boggild og B. Benthin.

4) Stipendiet af de Brock-Bredalske Legater (Fund. § 8), 27 Rbd. 41 h., blev af Administrationen for bemeldte Legater tilskjendt Disciplene N. S. Baumann og B. C. Henriksen til lige Deling.

5) Renterne af twende af samme Legater, hvorom handles i §§ 9 og 10 af Brocks Testament af 19de Febr. 1796, ud-
betales hidtil aarlig til to fra Skolen dimitterede Studenter,
som efter at have overstaet Examen Artium forberedede sig
til den saakaldte anden Examen. Men da Skolen i Aaret
1851 for sidste Gang havde dimitteret Disciple til Examen
Artium for siden ved Universitetet at underkaste sig den omtalte
anden Examen, var det fornødent, at Legaternes Anwendunge
modificeredes i Overeensstemmelse med de i Gramensbøsenet
indtraadte Modificationer. Efter Indstilling af Skolens Rec-
tor, som af Legatadministrationen indsendtes til Stiftsøvrigh-
hedens Afgjørelse, antog denne, at disse Legatrenter ogsaa i
Fremtiden maatte uddeltes til twende fra Skolen afgaaede Stu-
denter med samme Qualification som hidindtil, men at det
maatte skee, saasnart de havde bestaaet hele den nu anordnede
Afgangsexamen ved Skolen. Denne Bestemmelse vil altsaa
iaar og fremdeles blive tagen til Folge. Men i Aaret 1852,
da endnu ingen Afgangsexamen var tilendebragt ved Skolen,
kom med Hensyn til det i Testamentets § 9 omtalte Legat
Fundatsen af 6te Novbr. 1776 Nr. 3 til Anwendunge, saa at
Renterne, 54 ABD. 60 £., tilfaldt Skolens Bibliothek; og i
Henseende til Renterne af det i Test. § 10 omhandlede Legat,
64 ABD. 60 £., for hvilke, naar de ikke kunne uddeltes paa
saedvanlig Maade, Testamentet tilsteder Valget mellem tre for-
skellige Anwendungesmaader, ansaae Stiftsøvrigheden det meest
overeensstemmende med de stedfindende Forhold, at de halve
Renter gaves til Disciple i Skolen til Bøger eller andre Nød-
vendigheder, og det øvrige Halve henlagdes til Legatets For-
merelse. Den førstnævnte Part, 32 ABD. 30 £., blev da af
Administrationen tilstaet Disciplene G. S. Ehlers og A. C.
Larsen til lige Deling.

6) De Bøger, som vare anskaffede for det i Fundatsen
for samme Legater § 11 til Flittighedsbelonninger bestemte
Renterbøk, tildelettes i Aaret 1852 Disciplene S. M. Østen-

feld (Det nye Testament. Pragtudgave), E. S. Ehlers (Schouws og Eschrichts Afbildninger af Dyr og Planter), A. C. Larsen (Snorros Norske Kongers Sagaer. Overs. af Nall) og H. C. M. Möller (Ohlenschlägers Nordens Guder).

7) Af de i December 1852 disponible Renter af det Missenske Legat, 545 Mbd. 32 $\frac{1}{2}$ fl. , deeltes den ene Femtedeel, 109 Mbd. 6 $\frac{2}{3}$ fl. , i 3 Portioner, hver paa 36 Mbd. 34 $\frac{2}{15}$ fl. , hvilke Portioner tillagdes Disciplene S. N. Østenfeld, E. S. Ehlers og A. C. Larsen. Af de fire Femtedele, 436 Mbd. 25 $\frac{2}{3}$ fl. , blev 2 Portioner, hver paa 50 Mbd., tillagte Disciplene N. S. Baumann og N. Daugaard, 4 Portioner, hver paa 30 Mbd., Disciplene L. Bruun, J. C. N. S. Bruhn, C. C. Poulsen og A. Sørensen, 10 Portioner, hver paa 20 Mbd., Disciplene S. S. Nellemann, S. L. H. C. J. Smith, F. B. Viberg, G. Isaacsen, E. B. Jacobsen, B. C. Henriksen, T. B. F. Bøg-gild, W. F. Asmussen, J. B. Ingerslev og P. Baumann, een Portion paa 16 Mbd. 25 $\frac{2}{3}$ fl. . Disciplen J. C. E. H. Schönheyder. —

Af Renterne af det Estrupske Legat, som udgjør 750 Mbd., ere i 11te Juni Termin d. N. 2 Mbd. udbetalte for Tilsyn med Fundators Faders Monument (Fund. § 4), og 28 Mbd. ere indgaaede i Skolekassen for at anvendes til Bibliothekets Forøgelse (Fund. § 5).

Oversigt over Skolens Indtægter og Udgifter i Regnskabsaaret fra 1ste April 1852 til 31te Marts 1853.

Indtægt.

Beholdning efter forrige Mars Regnskab	982	Mbd.	21	ß.
Menter af Skolens rentebærende Formue	40	—	=	-
Tiender	2186	—	35	-
Afgift af St. Mortens Kirke i Randers	120	—	=	-
Skolecontingenter	1706	—	64	-
Afgift fra Kønnercassen i Randers	24	—	=	-
Ubestemte og extraordinaire Indtægter	21	—	72	-
Tilskud fra den almindelige Skolefond og indeholdt for Forskud i Gager	6570	—	79	-
Forskjellige Legatrenter	110	—	48	-
<hr/>				
	Summa	11762	Mbd.	31 ß.

Udgift.

Gager	7988	Mbd.	16	ß.
Før Timeundervæssning	290	—	=	-
Bibliotheket og videnskabelige Apparater	768	—	93	-
Bygningens Vedligeholdelse og Leie af et midlertidigt Locale	100	—	64	-
Inventariet	141	—	77	-
Brændsel	191	—	90	-
Belysning	41	—	8	-
Slatter og Afgifter	170	—	38	-
Regnskabsforerens Procenter	130	—	68	-
Skoleopvarmning og Steengjøring	419	—	48	-
Porto, Protokoller og Skrivematerialier	40	—	52	-
Programmer og Skolehøitideligheder	84	—	76	-
Afgivet til den almindelige Skolefond	506	—	5	-
Andre Udgifter	8	—	48	-
<hr/>				
	Lateris	10583	Mbd.	11 ß.

	Transport	10583	Mbd.	11	§.
Som Versursum anføres de under Ind-					
tægten optagne Tiendepenge for 1852	1347	—	93	—	
Forskud og andre Udgifter	266	—	24	—	
	Summa	12197	Mbd.	32	§.
Indtægten	11762	—	31	—	
	Underbalance	435	Mbd.	1	§.

Siden Fortegnelsen i Skoleesterretningerne for 1851=52 sluttedes, har Skolebibliotheket erholdt følgende Tilsættet:

- Aarsberetninger fra det kgl. Geheimearchiv. I., 1. Kbh. 1852. 4.
Aktstykker til Nordens Historie i Grevefeidens Tid. Udg. af Fyens Stifts literære Selskab. 3 H. Odense 1852. 4.
Handwörterbuch der Chemie und Physik, von August, Barentin etc. I-3 B. Berlin 1842-50. 8.
Aus der Natur. Die neuesten Entdeckungen auf dem Gebiete der Naturwissenschaften. 1-2 Th. Lyd. 1852. 8.
S. Berghaus, Die Völker des Erdalls. 1-2 Th. Lyd. 1846-47. 8.
A. f. Bergsøe, Den danske Stats Statistik. 4 B. 4-6 §. Kbhv. 1852. 8.
A. Bull, Danmarks Kort. 1848.
Ciceronis Epistolæ selectæ. Ed. S. N. J. Bloch. Haun. 1818. 8.
(6 Exemplarer.)
C. Dirckinck-Holmfeld, Den nye-christelige Kirke og dens Menighed paa St. Croix. Kbh. 1853. 8.
C. Eferoths Lærebog i Geologien. Viborg 1852. 8.
Højsangen og den 45de Psalm, oversatte og udlagte af W. f. Engelbreth. Kbhv. 1852. 8.
E. Erslev, Den danske Stats Geographie. Kbhv. 1852. 8.
T. S. Erslev, Almindeligt Forfatter-Lexicon for Kongeriget Danmark v. f. v. 14de §. Kbh. 1853. 8.
J. N. G. Forchhammer, Quæstiones criticæ de vera commentarios de bellis civili, Alexandrino, Africano, Hispaniensi emendand ratione. Haun. 1852. 8.
P. W. Forchhammer, Topographische und physiographische Beschrei-

- bung der Ebene von Troja. Mit einer Karte von *T. A. B. Spratt.* Frankfurt a. M. 1850. 4. (Gave af Forf.)
- Du Fresne*, Dom. *du Cange*, Glossarium ad scriptores mediae et infimae latinitatis, studio Benedictinorum S. Mauri. T. I-VI. Parisiis. 1733-36. fol.
- J. Fricke*, Physikalische Technik. Braunschweig. 1850. 8.
- J. J. F. Friis*, Mindeblade om Nakskovs Fortid. Nyjæring. 1852. 8.
- S. Friis*, Nøstfilde Domkirke. 2 h. Kbh. 1852. 8.
- H. G. Garde*, Den dansk-norske Semagts Historie 1700-1814. 3-4 H. Kbh. 1852. 8.
- G. Gesenii* Thesaurus linguae hebreæ et chaldaæ veteris testamenti. T. III. fasc. II. Lips. 1853. 4.
- A. C. L. Seiberg*, Thomas Kinges Levnetsbeskrivelse. Odense. 1852. 8.
- Herbarium pharmaceuticum. Kbh. 1825. 8.
- Die Geschichten des Herodotos, übers. von J. Lange. 2 Aufl. 1-2 Th. Berlin. 1824. 8.
- A. v. Humboldt*, Kosmos. Overs. af C. A. Schnucker. 3 B. 1-3 h. Kbh. 1853. 8.
- Kjærbølling, Danmarks fugle. 1-2 Supplementhefter. Kbh. 1853. Fol.
- E. W. Kolthoff*, Vita Jesu Christi a Paulo Apostolo adumbrata. Haun. 1852. 8.
- F. C. Kraft u. C. Müller*, Real-Schul-Lexicon für die studirende Jugend. 2 B. Hamb. 1853. 8.
- S. Krøyer*, Danmarks Fiske. 7 h. Kbh. 1852. 8.
- J. J. Littrow*, Theoretische und practische Astronomie. 1-3 Th. Wien. 1821-27. 8.
- J. Madsens* Bisstabsbog. Udg. af A. Crone. Odense. 1853. 8.
- Danske Magazin. Tredie Række. 4 B. 2 h. Kbh. 1853. 4.
- Bidenskabelige Meddelelser fra den naturhistoriske Forening i Kjøbenhavn for Årene 1851 og 1852. 1-2 h. Kbh. 1852-53. 8.
- C. Molbech*, Dansk Glossarum. 1 h. Kbh. 1853. 8.
- J. Moller* Cimbria literata. T. I-III. Haun. 1744. Fol.
- F. A. Munch*, Det norske Folks Historie. 1 B. og 2 B. 1-4 h. Christiania 1851-53. 8.
- J. P. Mynster*, Blandede Skrifter. 1 B. 2 h., 2 B. 1-2 h., 3 B. 1 h. Kbh. 1852-53. 8.
- C. F. A. Glüssens* Begyndelsesgrunde af Astronomien. Kbh. 1848. 8. (8 Exemplarer.)
- Bidenskabernes Selskabs danske Ordbog. Bogstavet Z. Kbh. 1853. 4.

- Osiander u. Schwab, Griechische Dichter in neuen metrischen Uebersetzungen. Bdch. 46-52. Stuttg. 1852-53. 12.
- Osiander u. Schwab, Römische Dichter in neuen metrischen Uebersetzungen. Bdch. 42-52. Stuttg. 1852. 12.
- Osiander u. Schwab, Griechische Prosaiker in neuen Uebersetzungen. 231-232 Bdch. Stuttg. 1853. 12.
- Osiander u. Schwab, Römische Prosaiker in neuen Uebersetzungen. 174-176 Bdch. Stuttgart. 1853. 12.
- Oversigt over det kgl. danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger i Aaret 1851 Nr. 7, Aaret 1852 Nr. 1-8, Aaret 1853 Nr. 1-2. Kbh. 1852-53. 8.
- Christiern Pedersens danske Skrifter, udg. af C. J. Brandt og N. L. Fenger. 3 B. Kbh. 1852. 8.
- C. Plinii Cæc. Secundi Epistolæ et Panegyricus. Rec. C. H. Weyse. Lips. 1813. 12. (10 Exemplarer).
- R. v. Raumer, Geschichte der Pädagogik. 3 Th. 2 Abth. Stuttgart. 1852. 8.
- Revue des deux mondes. Paris. 1852, 11-24 livr. 1853, 1-10 livr. 8.
- Annuaire des deux mondes. 1851-52. Paris. 1852. 8.
- S. Schäfer, Geschichte von Portugal. 4 B. Hamburg. 1852. 8.
- Schillers sämmtliche Werke. 1-12 B. Stuttg. u. Tübingen. 1838. 12.
- Mme de Staél, De l'Allemagne. Paris. 1852. 8. (3 Exemplarer).
- Kgl. dansk Hof- og Statskalender for Aaret 1853. Kbh. 1853. 4.
- H. Stephani Thesaurus græcæ linguae. Edd. C. B. Hase, G. et L. Dindorfii. Vol. 7 fasc. 6. Paris.
- Bloch Suhr, Vor Fresers Kirkes Historie. Kbh. 1853. 8.
- Nyt historisk Tidskrift, udg. af den danske historiske Forening. 4 B. 2 h. og 5 B. 1 h. Kbh. 1852. 8.
- J. C. L. Trojel, Ægypt Grammatik. Kbh. 1852. 8.
- J. L. Ussing, Om Italiæernes Deelagtigjørelse i den romerske Borgerræt ved Bellum sociale. Kbh. 1852. 4.
- Ergänzungen zu dem Handwörterbuch der Chemie und Physik, herausgegeben von R. Wagner. Berlin. 1850. 8.
- 17 forskellige Landkort af Weiland.
- L. Westergaard, Den franske Tragedies national-poetiske Charakter etc. Kbh. 1852. 8.
- Wielands sämmtliche Werke. 1-39 B. Supplemente 1-6 B. Lpz. 1794-1811. 8.

Jvergius, Det Sjællandske Clerie. Kbh. 1754. 4.

A. S. Ørsted, Af mit Livs og min Tids Historie. 2 B. Kbh. 1852. 8.

S. C. Ørsteds samlede og efterladte Skrifter. 9 B. Kbh. 1852. 8.

Fremdeles har Bibliotheket modtaget de sædvanlige i Narets Løb udgivne Examenslister, Universitets- og Skoleprogrammer og Preussiske Skoleprogrammer for 1851.

Endelig ere ogsaa i dette Skoleaar endeel physiske Apparater blevne anskaffede for Skolen. Instrumentmager Niessen i Kjøbenhavn har for samme erholdt udbetalt et Beløb af 522 Mbd. 80 f.

Disciplenes Morstabsbibliothek, der bestyres af Adjunct Dorph, er i Skoleaaret blevet forøget med følgende Bøger:

En Jøde, Fortælling af M. Goldschmidt. Langtsra Danmark, Skizzer og Scener fra de nordamericaniske Fristater, 1ste Deel af Feliz Alegria. Felttogene 1848-49-50 af B. Holst. Dammen ved Presigny 1-2 D. af Elie Berthet. Philosophen paa Tagkammeret af Emil Souvestre. En Nat mellem Hjeldene, Syngestykke af C. Hostrup. Livsbilleder. Tillæg til Livsbilleder. Bajazet og Tiberius af Hauch. For silde, en Hverdagshistorie. En Reise til America eller 15 Dage paa Havet, med en Fortale af Hauch. Tycho Brahes Ungdom, Drama af Hauch. Scener af Chonanerlivet af C. Souvestre. Udvagte Fortællinger af Hebel. Præsten i Wakefield af D. Goldsmith. Historier af H. C. Andersen, 2den Samling. Landsbybornene, Nytid-Roman af Ingemann. 4 B. En Skizze, af Forfatterinden af Clara Raphael. Steen Billes Beretning om Corvetten Galathæas Reise omkring Jorden i 1845-46-47, besorget af v. Rosén. Herregaardshistorier af Carit Eslar. Min Novelle af Bulwer, 2de B. Pickwick-Klubbens efterladte Papirer af Charles Dickens. Onkel Toms Hytte, af H. Stowe. Campagne de Sleswick (forørret af Forfatteren). Scenes et Moeurs des Rives et des Cotes par Emile Souvestre 1-2. Skandinavisk Folkemagazin, Penningmagazin og Magazin for Natur og Menneskekundskab for 1852.

Indtægterne have været:

Kassebeholdning (see Programmet 1852) . . .	2 Mbd.	3 ½.
Juli 1852 Contingent af 41 Medlemmer . . .	20	— 48 -
Januar 1853 Dito af 39 Dito	19	— 48 -
		42 Mbd. 3 ½.

Udgifterne have været:

Boghandler Schmidt i Juli 1852	11 Mbd.	28 ½.
— L. Jacobsen i December 1852 . . .	2	— 64 -
— Schmidt i Januar 1853	26	— 28 -
Bogbinder Lerche i Januar 1853	10	— 20 -
		50 Mbd. 44 ½.

Schema over Skolens mundtlige Afgangseramen og
dens Hovedexamen for Året 1853.

Afgangseramen.

Mandagen den 4de Juli: Kl. 8. Latin.

- 10. Græst.
- 12. Hebraist.
- 2½. Tydſl.
- 4. Naturhistorie.

Tirsdagen den 5te Juli: - 8. Historie.

- 10. Geographie.
- 2. Mathematik.

Onsdagen den 6te Juli: - 8. Religion.

- 9. Gramf.
- 10. Naturlære.

Den aarlige Hovedexamen.

Onsdagen den 18de Juli.

Kl. 8. De 4 øverste Classer latinſt Stiil.

- 2. Alle Classer dansk Stiil.

1ſte Læseværelse.

2det Læseværelse.

Torsdagen den 19de Juli.

Kl. 8. VII Cl. Latin.

- 10½. I Cl. Naturhistorie.

- 2. VI Cl. Greſt.

- 4. III Cl. Historie og Geogr.

Kl. 8. II Cl. Religion.

- 10½. III Cl. Tydſt.

- 2. V Cl. Latin.

- 4. IV Cl. Religion.

Kl. 8. V Cl. Tydſt Stiil.

- 2. VII Cl. Version fra Latin.

Fredagen den 15de Juli.

Kl. 8. VII Cl. Greſt.

- 10½. III Cl. Frauſt.

- 2. VI Cl. Mathematik.

Kl. 8. IV Cl. Historie og Geogr.

- 10. II Cl. Dansk.

- 2. V Cl. Greſt.

Kl. 8. VI Cl. Version fra Latin.

- 2. VII Cl. Mathematiske Opgave.

Øverdagen den 16de Juli.

Kl. 8. VI Cl. Latin.

- 10. III Cl. Naturhistorie.

- 2. IV Cl. Mathematik.

- 4. I Cl. Tydſt.

Kl. 8. V Cl. Religion.

- 10. II Cl. Tydſt.

- 2. III Cl. Latin.

Kl. 2. V Cl. Version fra Latin.

Mandagen den 17de Juli.

Kl. 8. VII Cl. Relig. og Hebraisk.

Kl. 8. IV Cl. Latin.

- 10½. V Cl. Naturhistorie.

- 9½. III Cl. Mathematik.

- 2. VI Cl. Historie.

- 2. I Cl. Religion.

- 3½. IV Cl. Naturhistorie.

Kl. 8 VI Cl. Mathematiske Opgave.

Torsdagen den 19de Juli.

Kl. 8. VII Cl. Historie.

Kl. 8. II Cl. Historie og Geogr.

- 10. IV Cl. Tydſt og Frauſt.

- 2. III Cl. Religion.

- 2. V Cl. Mathematik.

- 4. I Cl. Dansk.

Kl. 8. V Cl. Mathematiske Opgave.

- 2. IV Cl. Mathematiske Opgave.

Onsdagen den 20de Juli.

Kl. 8. VII Cl. Mathematik.

Kl. 8. V Cl. Historie og Geogr.

- 2. VII Cl. Naturscience.

- 10½. II Cl. Frauſt.

- 2. VII Cl. Naturscience.

- 2. IV Cl. Greſt.

- 3½. I Cl. Historie og Geogr.

Torsdagen den 21de Juli.

Kl. 8. VI Cl. Religion. Kl. 8. V Cl. Tysk og Gramst.
— 10. II Cl. Naturhistorie.

Fredagen den 22de Juli om Formiddagen Kl. 10
foretages Translocation.

Tirsdagen den 23de August om Formiddagen Kl. 9
provæs de til Optagelse i Skolen anmeldte Disciple. Om Ester-
middagen Kl. 2 begynder Undervisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære den mundtlige Deel af begge Gramina og
Translocationen indbydes herved ærbedigst Disciplenes Fædre
og Foresatte samt andre Skolens og Videnskabernes Belyndere.

Manders lærde Skole, den 22de Juni 1853.

C. A. Thortsen.
